

תנועת הקיבוץ הדתי

ר"ח אדר א' תשע"א, 5.2.11

גיליון מס' 245

שבת פרשת תרומה

לדבר דרך הקיר

מאת שולמית קיציס, קיבוץ מעלה גלבוע

לא פחות משמונה פעמים (!) אנו קוראים בספר שמות את סקירת המשכן וכליו. אם תדפדפו לרגע לחנוכת המזבח שבספר במדבר תיווכחו, ששם יש פיסקה החוזרת על עצמה שתיים עשרה פעמים: פירוט הקורבנות שהביא כל נשיא לחנוכת המזבח. מְלֶאָה? בכל אופן, החזרות הללו ללא ספק מלמדות על החשיבות העצומה שיש לאירוע הקמת המשכן עבור עם ישראל. ובעצם, גם אנחנו כשאנו שרויים בהתרגשות אנו מדברים וחוזרים ומדברים, בייחוד כשמדובר בבבת עינינו.

אבל למה בעצם? למה הקמת המשכן נחשבת לאירוע כל כך משמעותי וחשוב? לשם מה היה נחוץ כל מפגן התחרה והרימונים ותולעת השני? האומנם עורות אילים ושמן למאור ועצי שיטים וקרסים ואדנים ופרוכות, יתדות, סמים, שש משזר, לולאות, רוחב ארבע באמה, יריעות עיזים, תכלת וארגמן, מלאכת חרש וחושב ורוקם – כל הגודש הססגוני הזה - לו ייקרא עבודת ה'?

נדמה לי, שבייחוד היום קשה לנו לרדת לעומקה של עבודת ה' גדושה ומוחצנת שכזו. המשכן כגורם המתווך בינינו לאלוקים נתפס כסותר את הקשר הישיר, הצנוע והאינטימי עם הקב"ה. "חבל על הזהב שנשפך ועל המאמץ הכביר", אולי היינו אומרים, "הלא מה ה' א-לוהינו שואל מעימנו? תפילה זכה ושקטה, הצנע לכת... למה דרוש כל הרהב הזה?".

סימון וייל היתה הוגה דתית ממוצא יהודי, שנפטרה ב-1943 והיא בת 34 בלבד. לפני מספר שנים קראתי בספרה "הכובד והחסד" קטע שקצת מנהיר את הסוגיה הזו. וכך היא כותבת:

העולם הוא דלת סגורה. הוא מחסום. ובה-בעת, גם דרך המעבר. שני אסירים בתאים שכנים מקיימים קשר בנקישות על הקיר. הקיר הוא המפריד ביניהם, אבל הוא גם המאפשר להם את הקשר. כך גם אנו וא-לוהים. כל הפרדה היא קשר.

שני אסירים הכלואים בשני תאים נפרדים לא יכולים לפגוש זה את זה ולשוחח זה עם זה פנים אל פנים. הדבר היחידי שעשוי לאפשר תקשורת בין האסירים הוא קיר הפרדה החוצץ ביניהם. האסירים יכולים לנקוש על הקיר ובאמצעות הנקישות לתקשר זה עם זה. זהו המשל שממשילה וייל לקשר בינינו לקב"ה.

אנחנו כלואים בקטנותנו, במוגבלותנו, בקוצר הבנתנו. הוא – כביכול – כלוא גם כן: באינסופיותו, בנשגבותו. ועם זאת, שני הצדדים מעוניינים ביחס. כיצד? כיצד תיתכן תקשורת בין האינסוף לבין גרגר זעיר ומתכלה?

לשם כך דרושים החיץ, התווך, שלל הפרוכות והמסכים. באופן פרדוקסלי, בלי המחסום הזה, בלי גדר ההפרדה, לא נוכל לתקשר כלל. המשכן הוא חיץ המאפשר התייחסות והתקשרות למושא תשוקתנו, לא-לוהים. אם כן, שלל החומריות העוטף ומרפד את המשכן הוא אומנם גדר, אך גדר המאפשרת יחס ופנייה. ואחרי ככלות הכל, אומר בעל התניא, אם אתה מחבק את המלך, מה אכפת לך כמה בגדים הוא לובש? גם כך כולך נרעש ונפחד ומרוגש מהחיבוק המלכותי:

”אין הפרש במעלת התקרבותו ודביקותו במלך בין מחבקו כשהוא לְבוּש לְבוּש אחד, בין שהוא לבוש כמה לבושים, מאחר שגוף המלך בתוכם” (תניא, סוף פרק ד’).

באמצעות המשכן אנו זוכים לחבק המלך כשהוא לבוש שש וארגמן ותולעת שני, שש משזר ותכלת.

שולמית קיציס, קיבוץ מעלה גלבע, נשואה ואמא לארבעה

יועצת חינוכית ומנחת קבוצות ובתי מדרש

דוקטורנטית בחוג לחינוך בבר אילן

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il

אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il